

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

נתיבי הלכה - הדף היומי

השתלשלות ההלכה מהדף
עד השולחן ערוך

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

מבוי עקום

(ו' א') איתמר, מבוי עקום⁴ -

(4) רב אמר: תורתו כמפולש (וצריך צורת הפתח בראש אחד, ולחי וקורה בראשו השני).

(2) ושמואל אמר: תורתו כסתום (הניתר בלחי או קורה²).

שיטות הראשונים

דין מבוי עקום: לדעת רב, מבוי עקום תורתו כמפולש, והלכה כמותו באיסורי (ולכן צריך צורת הפתח מצד אחד, ולחי או קורה מצד שני), וכן פסקו הפוסקים. וכן פסק השו"ע³.

תיקון העקמומית במבוי עקום: דעת רש"י, תוספות, אור זרוע, ורא"ש, שעושה לו צורת הפתח באמצע, במקום העקמומית, דפילוש שהוא מפולש לחבירו הוי כמפולש לרשות הרבים, ומתקנו בלחי או קורה בכל אחת משתי הכניסות מרשות הרבים⁴. ודעת ר"י ורשב"א, שתורתו כמפולש היינו, כאלו היה מפולש ביושר בלי עקמומית, וניתר באחד מפתחיו בצורת פתח, ומצד אחר לחי או קורה, ואין צריך לתקן את העקמומית כלל⁵: והשו"ע⁶ פסק כרא"ש וסיעתו.

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות שבת, סימן ססד)

ג. מבוי עקום כמין דל"ת, דינו כאלו היה מפולש בעקמומיות וצריך צורת פתח בעקמומיותו, ובשני ראשיו לכל אחד לחי או קורה, או צורת פתח בכל אחד משני ראשיו, ולחי או קורה בעקמומיות, ואם עשוי כמין חי"ת, צריך צורת פתח בשני עקמומיותיו, ולחי או קורה בשני ראשיו.

1. הפתוח משני צדדיו לרשות הרבים, כעין "ר".

2. כי רק כששני הפתחים לרשות הרבים מפולשים זה כנגד זה, צריך צורת הפתח. כתב רש"י, שלפי שמואל אין צריך בעקמומיותו כלום, אלא אלו עושים לחי או קורה בפתחם, ואלו עושים לחי או קורה בפתחם. ובשם מורו הזקן כתב דצריך לחי לעקמומיותו. שלדעתו, מודה שמואל שנחשב כל אחד מהמבואות כמפולש, אלא שהואיל ואינו מפולש לרשות הרבים, אלא למבוי אחד, די לו בעוד לחי בעקמומיותו ואין צריך צורת הפתח. ובביאור דעת רב ראה להלן.

3. או"ח ססד, ג. מקורות - ראה פסקה הבאה.

4. וכתב הרא"ש, שכמו כן יכול לעשות לו צורת הפתח מכאן ומכאן, בשתי הכניסות, ולחי בעקמומיותו. וכתבו תוספות (ו' א', ד"ה רב, בסופו): ואין לתמוה למה יהיה מבוי עקום חמור ממפולש גמור דסגי בצורת הפתח ולחי אחד, דבעינן שיראו צורת הפתח כל בני המבוי. והריטב"א (ד"ה רב) ביאר שמקום העקמומיות משמש כניסה ויציאה לכאן ולכאן, וכאילו פתוח לשני המבואות (דהיינו ששני חלקי המבוי נחשבים כשני מבואות).

5. יש להדגיש שדעת הרשב"א שמבוי המפולש לרשות הרבים משני צידיו, צריך לתקנו בדלת מצד אחד, וכדלעיל. וכאן על כרחך מיירי שאינו מפולש משני צידיו לרשות הרבים. וכן כתב הרשב"א (עבוה"ק בית נתיבות ריש שער ב) וז"ל: ... שאין צריך לעקמומיותו כלום אלא לשני ראשיו. ולפיכך אם פתוח כאן וכאן לרשות הרבים עושה דלת מכאן ולחי או קורה מכאן. ואם פתוח לכרמלית מכאן ולרשות הרבים מכאן או לכרמלית כאן וכאן עושה צורת פתח מכאן ולחי או קורה מכאן. עכ"ל.

6. והרמב"ם כתב (הל' שבת יז, ג) וימבוי עקום - תורתו כמפולש לא מפרט שצריך גם בעקמומית צורת הפתח, ומשמע שהבין כדעת ר"י ורשב"א שדי לו בצורת הפתח באחת מכניסותיו, ולחי או קורה בכניסה השנייה, ואין צריך לתקן את העקמומית כלל (וכן משמע ממש"כ להלן בפרק, בהלכה יט, עיי"ש). וכן כתבו כמה ראשונים בדעתו. וכן כתב רעק"א (בתשובה ל"ג. וראה ב"י או"ח ססד, ה).

7. או"ח ססד, ג. מקורות - תוספות (ו' א', ד"ה רב). או"ז (ס' קיא). רא"ש (ס' ו). ר"י (הו"ד ברא"ש). רשב"א (ו' א', ד"ה מבוי).

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולמן בן הרב ישראל זצ"ל

תיקון רשות הרבים ומבואות המפולשים לה

(ו' א') תנו רבנן: כיצד מערבין מבואות המפולשין? (לרשות הרבים)?

(4) עושה צורת הפתח מכאן (בראשו אחד), ולחי וקורה⁹ מכאן (בסוף המבוי). (2) חנניה אומר: בית שמאי אומרים: עושה דלת מכאן ודלת מכאן, וכשהוא יוצא ונכנס נועל. בית הלל אומרים: עושה דלת מכאן, ולחי וקורה מכאן.

(ו' ב') איתמר (4) רב אמר: הילכתא כתנא קמא. (2) ושמואל אמר: הלכה כחנניה (ואליבא דבית הלל שעושה דלת מכאן, ולחי או קורה מכאן).

איבעיא להו: לחנניה אליבא דבית הלל, צריך לנעול או אין צריך לנעול?

תא שמע, דאמר רב יהודה אמר שמואל: אינו צריך לנעול.

בעו מיניה מרב ענן: צריך לנעול, או אין צריך לנעול?

אמר להו: תא חזי הני אבולי דנהרדעא, דטימן עד פלגייהו בעפרא (סתומות עד חציין בעפר, ואין אדם יכול לנועלן מפני העפר), ועייל ונפיק מר שמואל, ולא אמר להו ולא מידי.

אמר רב כהנא: הנך מגופות הואי (לא היו כולן פתוחות אלא סגורות ופתוחות במקצת). כי אתא רב נחמן (לנהרדעא) אמר פניוה לעפרייהו.

(ומברר) לימא קסבר רב נחמן צריך לנעול?

(ומתרץ) לא. כיון דראויות לנעול, אע"פ שאין ננעלות.

(ז' א') אמר רב הונא אמר רב: הלכה (כתנא קמא) ואין מורין כן (אלא מצריכים דלת כחנניה).

רב אדא בר אהבה אמר רב: הלכה (כתנא קמא) ומורין כן.

אמר רב יהודה אמר רב: מחלוקת (דתנא קמא וחנניה במבואות המפולשים לרשות הרבים) בסרטיא (רחוב ראשי) מכאן וסרטיא מכאן, ופלטיא (רחבה גדולה של שוק) מכאן ופלטיא מכאן (ששני ראשי המבוי פתוחים לרשות הרבים, ובזה חולק חנניה ומצריך דלת). אבל סרטיא (רחוב ראשי) מכאן, ובקעה (מקום שדות, כרמלית) מכאן, נעשה כבקעה מכאן ובקעה מכאן (ודי בצורת הפתח מכאן, ולחי או קורה מכאן. ואין צריך דלת).

ומבואר בסוגיא (ו' ב'), דהני מילי מבואות המפולשין לרשות הרבים; אבל רשות הרבים גופה לא מערבין אלא בדלתות, דאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: ירושלים, אילמלא דלתותיה ננעלות בלילה, חייבין עליה משום רשות הרבים¹⁰.

8. על פי מסקנת הגמרא בביאור הברייתא, וכדרך שהביאה הרי"ף. ולהלן יתבאר תיקון רשות הרבים עצמה.

9. כל מקום שמוזכר לחי וקורה, היינו או לחי או קורה. רבינו חננאל בן שמואל (ו' א', ד"ה תנו רבנן).

10. ירושלים - רשות הרבים שלה מכוון משער לשער, ומפולש, ויש בה דריסת ששים ריבוא ורחב שש עשרה אמה, ואילמלא שנועלן דלתותיה בכל לילה, חייבין עליה בשבת משום רשות הרבים. אבל נעילת דלתות משויא לה כחצר של רבים, ומערבין את כולה, וכל זמן שלא עירבו, הואי כרמלית ולא מיחייבי עלה, והכי נמי אמרינן בפרק בתרא (ק"א א'), דירושלים כרמלית היא. רש"י.

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

שיטות הראשונים

עיר שיש בה רשות הרבים: רש"י כתב שיש בה דריסת ששים ריבוא, ורחב שש עשרה אמה¹¹. ודעת רבינו תם שאין צריך ששים ריבוא. וכן כתבו עוד ראשונים. וכן הרמב"ם לא הזכיר תנאי זה. והשו"ע¹² סתם כהרמב"ם וסיעתו. ובשם ויש אומרים כתב כדעת רש"י.

דין סרטיא ופלטיא שבתוך חומות: הרשב"א כתב, שרשות הרבים היא כל מקום שהוא רחב שש עשרה אמה על שש עשרה אמה ומתקבצין שם בני אדם לסחורה ולעשות שם צרכיהם כשווקים שבמדינות, ואע"פ שדלתות המדינה ננעלות בלילה. וכן דעת המאירי. ובספר הבתים הביא דברי הרשב"א, וכתב בשם יש מי שאומר, שכל עיר שיש לה חומה, ודלתותיה ננעלות בלילה, כל מה שבתוכה יצא מדין רשות הרבים. וכתב שזה נראה עיקר¹³.

עירוב מבוואות המפולשים לרשות הרבים: הרי"ף, רמב"ם, אור זרוע, רא"ש, סמ"ג וסמ"ק, פסקו הלכה כרב, שפסק כתנא קמא (וכרב אדא בר אבהה שהלכה ומורין כן), שהכשרו בצורת הפתח מכאן, ולחי או קורה מכאן¹⁴. ורבינו חננאל, רוקח, רשב"א וריב"ש, פסקו כשמואל שפסק כחנניה אליבא דבית הלל, שצריך דלת מכאן, ולחי וקורה מכאן. ואין הכשרו בצורת הפתח מצד אחד, אלא כשאחד מן הצדדין מפולש לכרמלית¹⁵. והשו"ע¹⁶ פסק כרי"ף וסיעתו.

מבוואות המפולשים מתי נחשבים כרשות הרבים (וצריכים תיקון כה"ר גמורה): כתבו תוספות שכל שאורך המבוי מפולש לאורך רשות הרבים, אפילו אינו רחב ט"ז אמה, הרי הוא רשות הרבים (וכתב הרשב"א בדעתם, שאפילו המבוי עשר אמות. ושדברי טעם הם וראוי לחוש להם). והרא"ש כתב בשם ר"י דדוקא במבוואות הרחבים עכ"פ י"ג אמה ושליש¹⁷. והשו"ע הביא שתי הדעות בשם יש אומרים¹⁸. ודעת רבינו חננאל בן שמואל, שרק אם המבוי המפולש רחב ט"ז אמה, נחשב רה"ר¹⁹.

11. לשון רש"י: משמע (רחב) שש עשרה אמה, ועיר שמצויין בה ששים ריבוא ואין בה חומה, או שהיה רשות הרבים שלה מכוון משער לשער שיהא מפולש, דומה לדגלי מדבר. וכן כתב בפסקי הרי"ד (והמדפיסים מחקו ברש"י מילת "או". אמנם מילה זו נמצאת בלשון רש"י, כפי שהעתיקו ממנו ההשלמה, המאורות, והר"ן על אתר, וכן הוא בדפ"ר).
12. או"ח שמה, ז. מקורות - רש"י (ו' א', ד"ה רשות הרבים; ו' ב', ד"ה ירושלים). רבינו תם (הו"ד בריטב"א עירובין נ"ט א', ד"ה עיר של יחיד. והריטב"א כתב כן גם בשם הגאונים ורמב"ם). וראה בהרחבה, ב"נתיבי הלכה" על מסכת שבת, ו' א'.
13. ובשו"ת חכם צבי (ס' לז), הסכים לדברי הרשב"א, עיי"ש. מקורות - רשב"א (עבוה"ק, ג, א). מאירי (שבת, בית הבחירה, ו' א'). ספר הבתים (בית מנוחה ובית הקדש, שערי איסור הוצאה, שער ראשון, מהד' בלוי, אות טו).
14. ונראה מדבריהם שכן הדין אפילו מפולש לרשות הרבים מכאן ומכאן. מגיד משנה וב"י.
15. מדשקלי וטרי כל הני אמוראי בגמרא הכא אליביה, אם צריך לנעול או אין צריך לנעול.
16. או"ח שסד, א. מקורות - סיעה א - רמב"ם (שבת יז, ג. וכ"כ מ"מ שבת יז, ז; וב"י). אמנם הרשב"א (בח"י עירובין ו' ב', וכן בתשובות ח"ג ס' רסט) כתב שהרמב"ם פסק כחנניה. וצ"ב; אור זרוע (עירובין, ס' קיא, בשם רבינו שמואל). סמ"ג (עשין, עשה דרבנן א). סיעה ב - רשב"א (עבוה"ק, שער ב, ס' א בתחילתו; ח"י ו' ב', ד"ה אלא). ריב"ש (שו"ת, ס' תה). רוקח (ס' קעה).
17. ובספר הבתים כתב שאפילו אם מפולש לרוחב רה"ר הוא רה"ר. ודבריו צ"ב. מקורות - תוספות (ו' ב', ד"ה וכי תימא, בביאור שני). רשב"א (עבוה"ק, בית נתיבות, ריש שער ב, וריש שער ג. ואמנם רק בח"י, ו' א', ד"ה כיצד מערבין, כתב להדיא שאפילו בעשר אמות). רא"ש (ס' ח). ספר הבתים (שערי איסור והוצאה, שער ראשון).
18. על פי המתבאר מדברי הגר"א בביאורו (או"ח שמה, ח-ט, ס"ק יח-יט, שכתב שט"ס בשו"ע), ישנם שני דינים: דין אחד, שמבוי שהוא רחב מט"ז אמה, ומתקצר בקצתו, הוא רה"ר. ודין זה מוסכם על כל הראשונים. והטעם מבואר ברשב"א (עבוה"ק, ג, א), שאי אפשר לרשות הרבים להתלקט במלקט (עיי"ש ראייתו משבת ז' א', בין העמודים נדון כה"ר, ועיי"ש תוספות ד"ה אבל). ודין שני, שאפילו אין בכל המבוי ט"ז אמה, אם אורכו לאורך רה"ר, חשיב רה"ר. והוא על פי תוספות. ודעת הרשב"א שאפילו אם יש בו רק עשר אמות. ובזה חולק הרא"ש בשם ר"י, וסובר שדוקא אם רוחב המבוי עכ"פ י"ג ושליש. וראה ביה"ל (שמה, ט ד"ה י"ג אמות ושליש).
19. על מה שכתב השו"ע (סעיף ט) מבוואות הרחבים י"ג אמות ושליש ושני ראשיהם מפולשים לרה"ר שהוא רחב ט"ז, יש אומרים שהוא רשות הרבים, כתב בביה"ל (ד"ה יש) שנקט לשון יש אומרים משום דלדעת רש"י והרמב"ם, אפשר דאף בכי האי גוונא לא הוי רשות

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

תיקון רשות הרבים, בדלתות: דעת רבינו אפרים שאין רשות הרבים מתערבת בשום ענין ואף בדלתות ננעלות. ואף שאינו רשות הרבים גמורה, אבל מכל מקום יש בה איסור, ואין בה תקון חכמים והרי היא ככרמלית. ודעת רוב הראשונים דנעילת דלתות משויא לה כחצר של רבים, ומערבין את כולה (בפת). וכן פסק השו"ע²⁰.

אם נעילת דלתות מועילה ברה"ר, האם מספיק ראויות להינעל: רי"ף, רא"ש, מאירי והשלמה כתבו, שלהלכה דווקא ננעלות²¹. והרמב"ם פסק שמספיק ראויות להינעל, אע"פ שאינן ננעלות²² וכן כתבו רבינו חננאל בן שמואל ורבינו ירוחם. והשו"ע²³ סתם כרי"ף ורא"ש, ובשם יש אומרים, כתב כרמב"ם.

תיקון רה"ר בנעילת דלת אחת: דעת הרשב"א וריטב"א, שכל שיש כאן דלת ננעלת בלילה ולחי או קורה מכאן, הרי זה רשות היחיד²⁴. ודעת רש"י, רי"ף, רמב"ם, ר"מ מרוטנבורג ורא"ש, דרשות הרבים לא מיערבא אלא בדלתות ננעלות מכאן ומכאן. וכן פסק השו"ע²⁵.

הרבים (וכדעת רחב"ש, וכ"כ תלמיד הרשב"א בשם רש"י). וכן בחידושי הרמב"ן משמע גם כן דמפרש הברייתא דיתר על כן אמר רבי יהודה ברשות הרבים שרחב ט"ז אמה. אם כן אין לנו מקור להאי דינא. ומכל מקום לאו יחידאה היא, דהרא"ש ועוד כמה ראשונים העתיקוהו.

20. או"ח ססד,ב. מקורות - רבינו אפרים (הו"ד בהשלמה, עירובין ו' א', ד"ה ת"ר כיצד מערבין. ובבית הבחירה ו' ב', ד"ה מבואות המפולשים, הו"ד בשם מקצת גאונים. אמנם בחידושי המאירי, עירובין ו' ב', ד"ה ויש דעת שלישי, הו"ד בשם רבינו אפרים). **רוב הראשונים:** רש"י (ו' א', ד"ה ירושלים; ק"א א', ד"ה ומהדרו); רמב"ם (הלכות שבת, יד,א, וראה מאירי בית בחירה ו' ב', ד"ה יש למקצת; וכן הל' שבת יז,ז); ראב"ד (כתוב שם, עירובין ו' א', ד"ה וירושלים אלמלא); רשב"א (ק"א א', ד"ה ורבנן); ריטב"א (ק"א ב', ד"ה לא יעמוד אדם); מאירי (בית הבחירה, ו' ב'; וכן בחידושו) רבינו ירוחם (תולדות אדם וחווה, נתיב י"ב ח"ז).

ובאשר **לתיקון רה"ר על ידי צורת הפתח** עכ"פ מן התורה, ראה ביה"ל (שסב,ג, ד"ה כשכל; שסד,ב, ד"ה והוא וד"ה ואחר). וחזו"א (הל' עירובין, עד, ס"ק י) ועוד התקשו בדבריו. וראה עוד חזו"א (ס"ק, קז, ס"ק ה). וראה להלן.

21. שרשות הרבים גמורה צריך לנעילה דוקא. ולא הקלו בראויות לינעל, אלא במבואות המפולשין, ולדעת המצריך בהם דלת. מאירי (אמנם להלכה, פוסק המאירי, כתנא קמא, שהכשרו בצורת הפתח מכאן, ולחי או קורה מכאן).

22. **הרמב"ם** כתב כן לגבי שני כתלים ברשות רבים (הל' שבת יז,ז). ותמה המאירי (בית הבחירה, ו' א'), שהרי בגמרא לא אמרו להקל בראויות לינעל אלא במבוי לדעת המצריך בו דלת, אבל לא ברשות הרבים! וכמו שאמרו בירושלים דלתותיה נעולות! וכתב המאירי בביאור דברי הרמב"ם, **לחלק בין מדינה, לבין סתם רשות הרבים**. ובחידושו כתב (בשם ה"מ): איהו משוי חילוק בין ירושלים ושאר רשות הרבים, ומדינה שאני ובעיא הכשר גדול. אבל רשות הרבים אחר, סבירא ליה להרמב"ם דבראויות לינעל סגי. וראה ב"יד פשוטה" בביאור הסברא. אמנם יש להעיר שבתוספות (פסחים ס"ו א', ד"ה תוחב) מבואר שאף בירושלים סגי בראויות לינעל. וכן כתב **הריצב"א** (תשובות מהר"ם מרוטנבורג וחבריו, ס"ל קסו).

23. או"ח ססד,ב. בביה"ל (ד"ה והוא שננעלות) כתב **דלדעת הרמב"ם סגי בצורת הפתח גם בלא דלתות כלל**, ופסק כשיטת רבי אלעזר דלא אתו רבים ומבטלי מחיצתא, ואעפ"כ מדרבנן צריך דלת גם לדעתו. וראה הערה בפסקה קודמת (וכן מקורות). **ולעניין הלכה**, כתב המשנ"ב (ס"ק ח) דמדהעתיק המחבר דעה ראשונה בסתמא, משמע דדעתו כדעה זו. והנה מדברי השו"ע מוכח דאין מערבין רה"ר כי אם בדלתות. ומנהג העולם לתקן בצורת הפתח. ואף שאין מחות במקילים, בעל נפש יחמיר (עיי"ש). ובביה"ל, ד"ה ואחר, ביאר שהם סומכים על שיטת הרמב"ם, דלדידה מן התורה סגי בצורת הפתח, וחובת דלתות מדרבנן, וסומכים על הדעה שאין רה"ר אלא בששים ריבוא, ולא הוי אלא כרמלית וסגי בצורה).

24. **שאינן רשות הרבים אלא המסור לרבים בכל עת**, והואיל ויש לזה דלת ננעלת בלילה וחוסמת העוברים שם בלילות, אין זו רשות הרבים. רשב"א. ולשון המאירי: שמאחר שאין הדבר תלוי אלא במניעת רגל רבים, הרי משנסגר שער שאצל ראשו האחד, מנעו רבים רגלם מנתיבתו.

25. או"ח ססד,ב. מקורות - רש"י (ו' ב', ד"ה חייבין). רי"ף (ב' א'). רמב"ם (הל' שבת יז,ז). מהר"ם (שו"ת, חלק רביעי, פסקי עירובין, פרק מבוי שהוא גבוה, פסק י', הוצ' מוה"ק עמ' ה). רא"ש (ס"ל ח). רשב"א (עבוה"ק, בית נתיבות, ב,ד). ריטב"א (ח"ו ו' ב', ד"ה ופרכין הא). תלמיד הרשב"א (כ"ב א', קובץ שיטות קמאי).

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

נעילה בלילה אם מועילה גם ליום: דעת רבינו אפרים, דירושלים גופה, בלילה הוא דאין חייבין עליה משום רשות הרבים; אבל ביום, שאין דלתותיה נעולות, חייבין עליה משום רשות הרבים. ודעת ההשלמה, תוספות רי"ד, מאירי וספר הבתים, שנעילת דלת בלילה מועילה גם ליום, שאז הדלתות אינן ננעלות²⁶.

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות שבת, סימן שמה)

- א. איזה רשות הרבים, רחובות ושוקים הרחבים ט"ז אמה ואינם מקרים ואין להם חומה, ואפלו יש להם חומה אם הם מפלשים משער לשער ואין דלתותיו נעולות בלילה (טור) הוי רשות הרבים. ויש אומרים שכל שאין ששים רבוא עוברים בו בכל יום אינו רשות הרבים.
- ב. מבואות הרחבים ט"ז אמה ומתקצרים בקצתן ואין בהם ט"ז אמה, יש אומרים שאם ארך לארך רשות הרבים הרי הם רשות הרבים.
- ג. מבואות הרחבים י"ג אמות ושליש ושני ראשיהם מפלשים לרשות הרבים שהוא רחב ט"ז, יש אומרים שהוא רשות הרבים.

(או"ח, הלכות שבת, סימן סוד)

- א. מבוי המפלש בשני ראשיו לרשות הרבים, או צד אחד לרשות הרבים וצדו השני לכרמלית, הגה: או שני ראשיו פתוחין לכרמלית (ריב"ש סימן ת"ה), צריך צורת הפתח מכאן ולחי או קורה מכאן. אבל אם צדו אחד פתוח לרשות הרבים וצדו השני לחצר שאינה מערבת, אין צריך אלא לחי או קורה בשני ראשיו.
הגה: וכל זה שיש לו תנאים המבארים לעיל סי' שס"ג (סכ"ו) בדין מבוי, אבל אם אינו רק כחצר, צריך תקון חצר משני צדדיו.
- ב. רשות הרבים עצמה אינה נתרת אלא בדלתות, והוא שנגעלות בלילה. ויש אומרים אף על פי שאין ננעלות אלא צריך שיהיו ראיות לנעל, שאם משקעות בעפר, מפנה אותן ומתקנן שיהיו ראיות לנעל. ואחר שעשה לה תקון דלתות חשיבה כלה כחצר אחד ואין מבואותיה צריכין תקון.

26. וכתב המאירי: שאין אלו אלא דברי תימה! שאין הדבר מצוי לינעל שערי מדינות ביום! ולענין הלכה, בשער הציון (שסד, ב ס"ק ח), מבואר שמועיל. וכן נקט בשו"ע הרב (קונטרס אחרון עירובין סי' שמו).

מקורות - רבינו אפרים (הו"ד בהשלמה). השלמה (עירובין ו' א', ד"ה ת"ר כיצד מערבין). תוספות רי"ד (עירובין כ"ב א'); מאירי (בית הבחירה, עירובין ו' א', ד"ה כבר ביארנו בראשון; עירובין ק"א א', בביאור משנת לא יעמוד אדם ברשות היחיד ויפתח ברשות הרבים; בית הבחירה שבת, ו' א', ד"ה כל). ספר הבתים (בית מנוחה, שערי איסור הוצאה שער ראשון).